

«естественные люди», такие как Воцев в «Котловане», Сарториус в «Счастливой Москве», у которых была душа, но жизнь ее съела.

Эти сироты ищут отца по своей памяти. Для этого они выбрали странствие. Это традиционная тема в русской литературе. Как Гоголь посадил Чичикова на русскую тройку, Платонов послал своих сирот в путь поиска и раздумья. Они ищут свою связь с историей, как советский народ.

Третий тип сирот появился в «Счастливой Москве» и «Джан», написанных в 1935–1936 гг. Эти сироты имеют специфику «новых людей» в литературе социалистического реализма. Они стали членами большой социальной семьи. У них главный отец – Сталин. С его помощью Назар Чагатаев вырос от сироты до спасателя других людей. Хотя А. Платонов тоже влился в «Сталинский миф», но он выразил свое беспокойство. Сироты увидели новую жизнь, о которой мечтали их предки, но Москва (девушка-сирота) потеряла ногу в строительстве, ее поиск отца потерпел поражение. Писатель беспощадно разбил всю утопию о Москве.

46 лет спустя после смерти писателя, в 1997 г. фильм «Вор» дописывал басню о семье Платонова. По структуре повествования, системе символов и политической метафоре этот фильм во многом напоминает произведение Платонова. Это тоже рассказ о поиске отца. Герой Саня также выполнил свой процесс поиска отца души, отца в памяти и главного отца народа. Его общее с Москвой в том, что их мечты поиска отца рухнули, но разница в том, что Москва получила ранение, а Саня убил отца. Это значит, во время Москвы отец был так силен, что народу пришлось остаться подавленным, а в постсоветское время народ уже овладел правом суждения.

ПОЕТИКА ХРОНОТОПУ В «ПОСТЕКЗОТИЧНИХ» РОМАНАХ АНТУАНА ВОЛОДИНА

Чуб В. П. (м. Харків)

Художній хронотоп романів «Des anges mineurs» («Малі ангели» 1999, рос. пер. 2008), «Dondog» («Дондог», 2002, рос. пер. 2010), «Bardo or not bardo»

(«Бардо or not Бардо», 2004), «Terminus radieux» («Промениста безвихідь», 2014) є показовим для часопросторової моделі «постекзотичних» творів Антуана Володіна (1950 р. н.).

М. М. Бахтін, Н. Копистянська, Д. Ліхачов, Ю. Лотман визначають хронотоп як взаємозв'язок часових та просторових координат, який охоплює всі рівні літературного твору. Часова структура романів А. Володіна має антиутопічні риси. Дія відбувається у паралельній реальності в невизначену епоху, чия історія містить алюзії на реальні події XX століття: «світова революція», «розпад Другого Радянського Союзу», «пожежа на атомній станції».

Просторовим координатам також притаманні невизначеність, розмитість, хаотичність. Фантазмагоричний універсум репрезентовано як територію наслідків світових війн та катастроф. Локуси наближено до у-топосів, позбавлено національної категоризації: Кукарача-стріт, Леванідово, Сіті, Троємордвіє; Бардо співіснує в одному вимірі з тайгою, степами, колгоспами та ядерними станціями.

Мотиви лабіринту, смітника, таборів, темряви, пустоти, тиші, ночі, присмерку, вологи, невід'ємність ілюзії від реальності, позбавлення пейзажів життя створюють тотальну метафору смерті, а точніше стану на межі буття та небуття. Локус табору, замкнутого простору, тюремної камери, «camera obscura» (Л. Рюффель) є домінантною фігурою часопросторової конструкції володінських романів. У романах спостерігаємо відхід від чіткої опозиції «закритий простір» та «інша зона», надання рис «табірності» всьому романному світу. Більш того, «сюрреалістична клаустрологія» (А. Володін) «постекзотичного» простору виходить за межі романного корпусу, «фікціоналізує» реальний світ. Часопросторовий універсум романів не імітує та не репрезентує реальність, а конкурує з нею, заміщує її.

Конструювання «іншого», закритого простору, перехід до альтернативного часу, відрив від реальних часопросторових реперів, мортальні та апокаліптичні мотиви вважаємо ознаками амбіутопічного хронотопу, який відіграє жанротворчу функцію в романах А. Володіна.